

**UCHWAŁA Nr XXVI / 290/ /2012
RADY GMINY PSARY
z dnia 28.12. 2012 roku**

**UCHWALENIA GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W PSARACH NA 2013 rok**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. Nr 142 z 2001 roku poz. 1591 z późniejszymi zmianami) w związku z art. 10, ust. 2 i ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z dnia 10 stycznia jednolity tekst 2012 roku poz. 124 z późn. zm).

RADA GMINY PSARY

UCHWAŁA

§ 1

Przyjąć Gminny Program o przeciwdziałaniu narkomanii na 2013 rok składający się z działu:

- 1. GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIU NARKOMANII w PSARACH na 2013 rok**
stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej Uchwały.
- 2. PLAN WYDATKÓW GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII**
stanowi załącznik. Nr 2 do niniejszej Uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Psary.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**Przewodniczący Rady Gminy Psary
/-/ Jacenty Kubica**

UZASADNIENIE

Do Uchwały Nr XXVI /290/ 2012 z dnia 28.12.2012 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Psarach na 2013 rok.

Konieczność uchwalenia przez Radę Gminy Psary Programu Przeciwdziałania Narkomanii wynika z przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii, która dokładnie określa rodzaj zadań stanowiących zadania własne gminy oraz nakłada obowiązek opracowania niniejszego programu uchwalanego przez Radę Gminy. Podstawowym celem Programu jest zapobieganie narkomanii, edukacja, propagowanie zdrowego stylu życia bez używek. Promowanie postaw ważnych dla profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnienia.

Wobec powyższego przedstawiono projekt uchwały.

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr XXVI/ 290 /2012.
Rady Gminy Psary
z dnia 28.12.2012 roku

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W PSARACH NA 2013 ROK**

SPIS TREŚCI
GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W PSARACH na 2013 rok

Wstęp	1
Rozdział I	
Regulacje prawne	4
1.1. Europejskie regulacje prawne	4
1.2. Polskie regulacje prawne.....	5
Rozdział II	
Narkomania jako problem	6
2.1. Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc osobom i rodzinom na terenie gminy.	9
Rozdział III	
Zasoby i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	9
3.1. Zasady polityki programu	9
3.2. Cele i zadania, harmonogramy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii	10
3.2.1. Cele programu	10
3.2.2. Działania edukacyjne	14
3.2.3. Działania promujące model zdrowego stylu życia	14
3.2.4. Działania stwarzające alternatywę spędzania czasu wolnego przez młodzież	14
Rozdział IV	
Źródła finansowania, promocja i monitoring programu	15
4.1. Źródła finansowania	15
4.2. Zarządzanie finansami	15
4.3. Promocja programu	15
4.4. Analiza ryzyka, monitoring	15
4.5. Ewaluacja	16

Wprowadzenie

W ostatnich latach wśród młodego pokolenia nadal obserwuje się konsumpcję różnych środków psychoaktywnych. Zjawisko to dokumentują zarówno badania europejskie jak i prowadzone w Polsce. Obserwuje się łatwiejszy dostęp do środków psychoaktywnych (rozwój sieci dealerskiej), większa różnorodność i atrakcyjność asortymentu. Pojawiają się różnorodne przykłady i sposoby stosowania, dostarczane przede wszystkim w środkach masowego przekazu.

Czym są narkotyki?

To wiele różnych środków. Do najbardziej rozpowszechnionych w Polsce (poza alkoholem, lekami, tytoniem, kofeiną) substancji psychoaktywnych należą pochodne makowca, czyli opiolidy (opiaty). Opiaty otrzymywane są z maku ogrodowego. Mak zawiera wiele różnych alkaloidów. Nazwa opium pochodzi od greckiego słowa *opion*, które oznacza sok roślinny. Sokiem tym jest mleczko uzyskiwane z dojrzwających makówek. Opiaty mogą być naturalne (np. morfina, kodeina), półsyntetyczne (np. heroina oraz hydromorfina) i syntetyczne (np. fencyklidyna, fentanyl). Wśród polskich narkomanów najbardziej rozpowszechnionymi opiatami są tzw. kompot (polska heroina), makiwara, „zielone” (substancja uzyskiwana z mleczka makowego w okresie letnim, która po odpowiedniej przeróbce jest przyjmowana dożylnie), morfina, a niejednokrotnie różne mieszanki zawierające w sobie pochodne makowca.

Uzależnienie może rozwinąć się już po pierwszym lub drugim wstrzyknięciu. Osoby wstrzykujące sobie te środki (przeważnie dożylnie) można rozpoznać po śladach nakłuć na rękach, nogach, czasem na szyi bądź stopach. Stosowane są też wstrzyknięcia domięśniowe. Jednorazowe przyjęcie pochodnych makowca powoduje takie objawy jak euforia, niepokój ruchowy, spowolnienie z sennością, zwężenie źrenic, spadek ciśnienia krwi. Przewlekłe przyjmowanie powoduje wyniszczenie, spadek odporności. Dodatkowym problemem, związanym w znacznym stopniu z dożylnym przyjmowaniem substancji psychoaktywnych, jest nosicielstwo wirusa HIV wywołujące chorobę AIDS. Według Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego w Warszawie wynika, że od 1985 roku do 30 czerwca 2012 roku stwierdzono zakażenie HIV u 15.727 obywateli Polskich, odnotowano 2.763 zachorowania na AIDS, 1162 chorych zmarło. Dość powszechne jest zjawisko przyjmowania przez narkomanów obok pochodnych makowca, leków będących pochodnymi benzodwiazepin, kwasu barbiturowego oraz amfetaminy. Na polskim rynku narkotykowym obecna jest od pewnego czasu heroina przystosowana do palenia, tzw. brown suger, który jest najbardziej pod-

stopniem działających narkotyków, ze względu na zanieczyszczenie jest on stosunkowo tani i chętnie stosowany. Szybko powoduje on uzależnienie psychiczne, równie szybko pojawia się wzrost tolerancji i inne objawy świadczące o uzależnieniu fizycznym.

1

Dalszy wzrost tolerancji wymusza przyjmowanie dożylnie bardzo drogiej czystej heroiny. Następnym krokiem jest przestawienie się na tańszy polski kompot, którego przyjmowanie idzie w parze z groźbą zakażenia wirusem HIV.

Amfetamina zsyntetyzowana została z kwasu fenylometyloarylowego. Amfetamina oraz jej pochodne (deksamfetamina, metamfetamina) mogą być przyjmowane dożylnie, doustnie i do nosa (w postaci białego proszku) oraz mogą być palone. U osób przyjmujących amfetaminę i jej pochodne wytwarza się silna zależność psychiczna. Bardzo szybko rozwija się tolerancja, która powoduje potrzebę przyjmowania coraz większych dawek w coraz krótszych odstępach czasowych.

W Polsce amfetamina produkowana jest nielegalnie i rozprowadzana w postaci białego proszku. W tym miejscu należy wspomnieć o efedrynie, substancji używanej jako substytut amfetaminy, ze względu na jej właściwości pobudzające.

Kokaina należy do grupy narkotyków zwanych symulatorami. Ma postać krystalicznego białego lub żółtawego proszku, który się wdycha, wacha lub pali. Narkotyk ten poprzez wywołanie braku łaknienia oraz snu powoduje wyniszczenie organizmu. Bardzo szybko dochodzi do uzależnienia, czemu sprzyjają atrakcyjne przeżycia towarzyszące działaniu kokainy. Przedawkowanie kokainy może skończyć się śmiercią.

Konopie indyjskie, to polski odpowiednik *Cannabis Sativa* – rośliny, z której produkowana jest marihuana, haszysz oraz olej haszyszowy. Konopie indyjskie są najpowszechniej używaną nielegalną substancją. Jest stosunkowo najłatwiej dostępnym narkotykiem. Jednorazowe przyjęcie powoduje euforię, przekonanie o swoich większych możliwościach. Długotrwałe przyjmowanie marihuany, szczególnie przez młode osoby polega na stopniowej utracie zainteresowania codziennymi czynnościami i otaczającym światem. Z kolei haszysz otrzymywany jest ze zlepionej i sprasowanej żywicy konopi indyjskich bądź siewnych. Najczęściej spotykaną formą haszyszu są małe kostki z żywicy krzewu konopi, koloru jasnobrązowego do czarnego.

Żywica konopi rozpuszczana np. eterem to olej haszyszowy. Przybiera on postać gęstego płynu w kolorze od złotego do czarnego. Jako następstwo długotrwałego używania konopi, w perspektywie czasowej zwiększa się ryzyko chorób układu oddechowego.

Substancje halucynogenne

Do najczęściej przyjmowanych w Polsce substancji halucynogennych należą grzyby z grupy *Psilocybe* (spożywane suszone lub surowe), korzeń kokoryczki pustej i LSD (w postaci nasączonych papierków do ssania, tabletek, kapsułek). W celu uzyskania „mocnych wrażeń” stosowane są także meskalina (peyotl), harmina i bogaina. Przyjmowanie tych substancji powoduje u osoby będącej pod działaniem halucynogenów omamy wzrokowe, mistyczne przeżycia, napady paniki i agresji.

Substancje wyziewne

Substancje lotne: kleje, rozpuszczalniki, są to chemiczne związki, które w temperaturze pokojowej wydzielają opary. Istnieją cztery ich główne typy:

2

- aerozole,
- lotne rozpuszczalniki – czyli kleje, benzyna, toluen,
- anestetyki – czyli gaz rozweselający (tlenek azotu),
- lotne azotany – taki jak azotan azylu lub azotan butylu

Większość ze stosowanych specyfików drogą wziewną uszkadza wątrobę, nerki, a także pracę mózgu.

Napoje energetyzujące i dopalacze

Napoje energetyzujące, zwane energizerami lub psychodrinkami są hitem ostatnich lat. Niebezpieczeństwo uzależnienia się od napojów energetyzujących, wynika z obecności w nich substancji psychoaktywnych. Wbrew swojej nazwie napoje energetyzujące nie są jednak źródłem energii i dodatkowych kalorii. Do napojów energetyzujących dodawana jest efedryna (używana do produkcji narkotyków, substytut amfetaminy).

Dopalacze są alternatywą dla niebezpiecznych i pochodzących z niewiadomego źródła używek. Ich zażywanie powoduje poważne konsekwencje fizjologiczne, takie jak zaburzenia funkcjonowania mózgu czy układu krążenia. W pewnych okolicznościach ich zażycie może okazać się śmiertelne.

Narkotyki charakteryzują się możliwością wywołania stanu przyzwyczajenia, a nawet przymusu ich dalszego stosowania. Różnego rodzaju substancje psychoaktywne, wykazując taki rodzaj działania, że osobie zażywającej sprawia ono przyjemność i poprawia samopoczucie- niosąc ryzyko powstawania zależności psychicznej. Będzie się ona wyrażać regularną chęcią przeżywania różnych sytuacji pod wpływem narkotyku. Innym rodzajem uzależnienia, jest zależność fizyczna. Zależność taka, to wynik adaptacji układu nerwowego do obecności danej substancji psychoaktywnej. Większość przyjmowanych dawek narkotyku wywołującego zależność fizyczną ulega podwyższeniu, gdyż każda kolejna porcja narkotyku powoduje słabszą na niego reakcję organizmu. Zjawisko to nazywane jest tolerancją. Przy jego występowaniu, w celu uzyskania tych samych efektów konieczne jest stałe zwiększanie dawki. Powstawanie tolerancji najlepiej potwierdza fakt, że niektórzy narkomani przyjmują dawki heroiny, które wielokrotnie przewyższają dawki śmiertelne. W kontekście społecznym mówi się również o powstawaniu uzależnienia środowiskowego, które obejmuje całą gamę sytuacji i zachowań wymuszonych przez zdobywanie i stosowanie narkotyków.

Ten rodzaj zależności pogłębia się znacznie w przypadku stosowania substancji odurzających, które są nielegalne. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych prowadzi do obniżenia jakości życia i jego skrócenia. Jest przyczyną niebagatelnych szkód społecznych. Na poziomie funkcjonowania rodziny prowadzą do poważnych problemów natury emocjonalnej i ekonomicznej. Na poziomie społeczeństwa prowadzą do rosnących kosztów opieki medycznej, powiększania się grupy osób chorych i niepełno-

sprawnych. Około 50% wszystkich samobójstw popełnionych jest pod wpływem substancji psychoaktywnych, a do więcej niż połowy śmiertelnych wypadków drogowych przyczynia się osłabienie zdolności (motorycznych kierowców) z powodu alkoholu lub innych substancji psychoaktywnych.

3

Rozprzestrzenianie się chorób przenoszonych przez krew, wśród nich HIV/ AIDS i wirusowego zapalenia wątroby jest w dużej mierze skutkiem używania narkotyków drogą dożylną. Jak widać, zjawisko używania narkotyków przez poszczególne osoby ma także określone negatywne konsekwencje dla ich najbliższego otoczenia oraz zakłóca prawidłowe funkcjonowanie całego społeczeństwa rodząc szereg dlań szkód i kosztów. Dlatego też używanie narkotyków nie może być kwestią społecznie obojętną.

Rozdział I

Regulacje prawne

1.1. Europejskie regulacje prawne

Współpraca w zakresie narkotyków na poziomie unijnym opiera się w dużej mierze na wypracowanych przez wspólnotę międzynarodową pod auspicjami Narodów Zjednoczonych. Unia Europejska w odniesieniu do problemu narkotyków i narkomanii opiera się na realizacji Strategii Antynarkotykowej na lata 2005 – 2012. Zgodnie ze Strategią Antynarkotykową wysiłki instytucji i organów UE oraz państw członkowskich zorientowane są zarówno na działania dotyczące popytu (działalność edukacyjna w szkołach i środowiskach młodzieżowych, w grupach o skłonnościach patologicznych, skuteczniejsze wykrywanie narkotyków, zapobieganie nosicielstwu chorób zakaźnych HIV, AIDS). Według szacunków Europejskiego Centrum Monitorowania Narkotyków i Narkomanii (EMCDDA), liczba osób uzależnionych może sięgać ponad 2 mln, podczas gdy z wcześniejszych danych z raportów w okresie 1985 – 2001 wymieniono liczbę 1- 1,5 mln, jest to niepokojąca tendencja wzrostowa. Poza Unią zagadnienia współpracy w zakresie narkotyków realizowane są na gruncie działań innych organizacji międzynarodowych, takich jak :

- **Międzynarodowe Biuro Kontroli Narkotyków** – monitoruje, promuje i udziela pomocy w implementacji prawa międzynarodowego na poziomie krajowym.
- **Komisja Środków Odurzających Narodów Zjednoczonych** – przygotowuje międzynarodowe uregulowania dotyczące kontroli nad środkami odurzającymi.
- **Biuro ds. Narkotyków i Przestępczości Narodów Zjednoczonych** – zajmuje się badaniami i pracą analityczną nad zjawiskiem przestępczości i narkotyków.
- **Światowa Organizacja Zdrowia** – wyznacza kierunki rozwoju w zakresie ochrony zdrowia.

- **Grupa Pompidou** – ciało międzynarodowe, niepolityczne promujące multidyscyplinarne podejście do problemu narkotyków.
- **Grupa Dublińska** - wpływa na poprawę koordynacji w zakresie kontroli nad narkotykami oraz powiązanych z nią projektów.

1.2. Polskie regulacje prawne

Naczelnym aktem prawnym, odnoszącym się do zagadnień związanych z problematyką ograniczenia popytu i podaży narkotyków jest ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005 roku (Dz. U. z 10 stycznia jednolity tekst 2012 roku poz. 124 z późn. zm.)

Ustawa określa między innymi zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałaniu narkomanii. Do zadań tych należy:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem.
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Na mocy obowiązującej ustawy leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych od narkotyków jest bezpłatna i niezależnie od miejsca zamieszkania. Istnieje zasada dobrowolności leczenia i rehabilitacji, za wyjątkiem osób niepełnoletnich, których na leczenie może skierować sąd.

Rozdział II

Narkomania jako problem społeczny

Zadania niniejszego Programu będą realizowane od dnia przyjęcia Przez Radę Gminy w Psarach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w 2012 roku.

Zjawisko narkomanii w Polsce w ostatnim okresie zatacza coraz szersze kręgi. Od końca lat osiemdziesiątych XX wieku obserwuje się zmiany postaw wśród narkomanów i wobec narkotyków. Poprzednio była to postawa buntu wobec rodziny i społeczeństwa, ale łączyła się z chęcią przekształcenia rzeczywistości. Narkomani nie byli agresywni, tworzyli własną subkulturę, żyli jakby obok społeczeństwa, którego nie akceptowali i którego się obawiali.

Obecnie dominuje wśród nich rezygnacja i apatia, a swoją aktywność przejawiają głównie w zdobywaniu narkotyków. Pogłębiły się postawy antydestrukcyjne, a co za tym idzie zmniejszyła się motywacja do leczenia, a także jego skuteczność. Ta zmiana postaw niewątpliwie wywołała wzrastająca liczba zakażeń wirusem HIV.

Z chwilą pojawienia się AIDS, wśród narkomanów nastąpiło odwrócenie ról w relacjach ze społeczeństwem. Teraz społeczeństwo boi się narkomanów. W wielu miejscowościach pojawiły się żądania likwidacji istniejących placówek dla narkomanów oraz protesty przeciw organizowaniu nowych. Nie wiadomo dokładnie czy społeczeństwo boi się narkomanii czy samego narkomana. Brudny, wygłodzony, obdarty z jakichkolwiek skrupułów i wstydu chodząc po ulicach naszych miast „straszy” przechodniów wzbudzając w nich strach, odrazę a czasem nawet agresję.

A narkoman jest w gruncie rzeczy bezbronnym człowiekiem, pełnym sprzeczności i lęków, pozbawiony naturalnej odporności na stres codziennej egzystencji, pogardzanym, zagubionym i bezwolnym. Narkotyk jest dla niego jedyną, znaną mu i dostępną formą obrony przed bólem istnienia, schronieniem, w którym przyjdzie mu kiedyś „zginąć”. Wzrasta zjawisko narkomanii, rozszerza się nie tylko pod względem wzrostu liczby narkomanów, ale również producentów i przemytników (naturalna reakcja rynkowa – im większy popyt tym więcej towaru i handlarzy). Zwiększa się nasilenie wszystkich patologicznych zjawisk związanych z narkomanią m.in. również zdolność do rozszerzenia sieci dystrybucji przez zorganizowane grupy przestępcze dzięki większemu dopływowi kapitału również na szkoły podstawowe, gimnazja. Zwiększa to również zagrożenie społeczeństwa ze strony narkomanów jako, że w tej sytuacji są zmuszeni do zdobycia większych środków na zakup narkotyków. Skutkiem tego jest wzrost przestępczości związanej z narkotykami. Poza tym istnieją zagrożenia nie związane bezpośrednio z narkotykami jak np. akty przemocy będące konsekwencją walki zorganizowanych grup przestępczych o teren dystrybucji. Wchodzi tu również

w grę reakcja psychologiczna samej młodzieży (środowiska najbardziej zagrożonego narkomanią) – skłonność do łamania prawa, oraz przeświadczenia, że zakazany owoc lepiej smakuje.

6

Badania prowadzone przez Agencję Ministerstwa Zdrowia oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii wykazały, że w ciągu ostatnich dwóch lat, kiedy obowiązuje nowa ustawa, znacząco wzrosła liczba osób biorących narkotyki. Obecnie co trzeci młody człowiek w wieku od 14 do 23 lat miał kontakt z narkotykami więcej niż jeden raz. Narkomania wciąż się rozszerza i rządzi się swoimi prawami. Powody sięgania po narkotyki są różne, nie ma jednej przyczyny dotyczącej wszystkich uzależnionych. Wielu ludzi próbuje narkotyków z ciekawości, niektórzy tak dążą do akceptacji w grupie, że robią to, aby zaimponować innym lub boją się odmówić, aby nie zostać odrzuconym. Takim ludziom wydaje się, że kontrolują zażywanie i nie grozi im uzależnienie, a jest to bardzo złudne, gdyż uzależnić jest się bardzo łatwo i nawet nie zauważają kiedy przekraczają granicę uzależnienia. Kolejnym mitem jest to, że dobre domy, dobra rodzina ustrzegają przed niebezpieczeństwem. To zgubne złudzenie. Jednakże często rodzice nie zdają sobie sprawy, że grzeczne dziecko idzie na prywatkę do koleżanki gdzie pali się marihuanę. Jak wynika z ostatnich badań przez CBOS ponad połowa uzależnionych pochodzi z zamożnych rodzin, chodzą do dobrego liceum, studiuje na renomowanych uczelniach. Rodzice nie dopuszczają do siebie myśli, że w szkole, do której chodzi ich dziecko mogą być narkotyki. Tak samo jest z nauczycielami czy dyrektorami szkół, którzy mówią „w mojej szkole na pewno taki problem nie istnieje” a jest to totalna bzdura. Narkotyki i problem narkomanii istnieją w każdej szkole, w różnym stopniu, wiąże się to z bagatelizowaniem sprawy. Jest jednak pewne, nałóg taki jest bardzo niebezpieczny, osoby uzależnione mają swoją godność i prawa, wciąż pozostają ludźmi, dlatego potrzebują oni pomocy i wsparcia, dlatego należy uświadamiać społeczeństwo, że jest ono władne by przeciwdziałać temu problemowi, bo jest to problem społeczny i każdego może dotknąć. Trzeba działać, uświadamiać, uczyć – łamać stereotypy. Ludzie, którzy nie mają pojęcia o problemie przyjmują stereotypy jako pewnik. Lepiej jest im uznać taki czarno – biały obraz rzeczywistości za fakt, jeśli o sprawie rzeczywiście niewiele wiedzą, więc trzeba ograniczyć niewiedzę. Niewiedza rodzi stereotypy.

Brak jest danych umożliwiających określenie rzeczywistej liczby mieszkańców Gminy Psary uzależnionych od narkotyków lub zagrożonych uzależnieniem.

W roku 2012 przeprowadzone zostało badanie ankietowe z uczniami Gimnazjum w Psarach klas I, II, III. Ogółem w ankiecie wzięło udział 195 uczniów w tym 98 chłopców i 97 dziewcząt. We wszystkich ankietowanych grupach klasowych większość uczniów zaprzecza braniu narkotyków – 91,6 %.

Pytanie : Czy zdarzyło Ci się brać narkotyki ?

	I klasy	I klasy	II klasy	II klasy	III klasy	III klasy
--	---------	---------	----------	----------	-----------	-----------

	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta	chłopcy	dziewczęta	chłopcy
Tak	1,6 %	1,6 %	0,5 %	1,6 %	2,1 %	1 %

Wymienionym przez młodzież narkotykiem jest marihuana.

7

Według respondentów, przyczyną sięgania przez młodzież po środki zmieniające nastrój były:

- ucieczka od problemów rodzinnych – 51,4 %
- dla zabawy - 42,1 %
- dla szpanu – 71,7 %
- dla mody - 19,1 %
- dla ukojenia nerwów – 19,7 %
- z ciekawości – 45,8 %
- zostali namówieni – 38,1 %
- chcą być bardziej dorośli – 49,7 %
- brak innych zajęć niż nauka – 10,4 %

Z przeprowadzonych badań, dotyczących wiedzy i postaw uczniów gimnazjalnych w wieku 13 – 16 lat wobec używania substancji psychoaktywnych wynika, że młodzież posiada dość dużą wiedzę na temat środków zmieniających świadomość (alkohol, narkotyki, papierosy).

Prawie połowa badanych (wg. badań ogólnopolskich) w wieku 13 – 15 lat pija alkohol, palą papierosy, zwłaszcza przy okazji różnego rodzaju imprez.

Należy zauważyć, że wiedza młodzieży jest nieuporządkowana, nie opierająca się na faktach, bazuje na informacjach przekazywanych przez rówieśników np. na tak zwany mit marihuany i amfetaminy.

Młodzież proponuje stosować w profilaktyce uzależnień następujące formy:

kontynuowanie spotkań profilaktycznych poprzez koncerty (opieranie się na wypowiedziach i zachowaniach idoli i autorytetów młodzieży negujących narkotyki), większa ilość spotkań z psychologiem (poza terenem szkoły), na których mogli by rozmawiać o swoich problemach, gdzie prowadzone by były zajęcia z komunikacji i asertywności.

Z informacji uzyskanych z Komisariatu Policji w Wojkowicach wynika, iż na terenie gminy Psary dokonano następujących przestępstw dotyczących problematyki narkotykowej.

lp	Rodzaj przestępstwa	2011	8 m-cy 2012
1	Ilość nieletnich zatrzymanych pod wpływem narkotyków	2	1
2	Ilość kierowców będących pod wpływem narkotyków	0	0
3	Ilość osób zatrzymanych za handel narkotykami	3	1

2.1

Zasoby instytucjonalne świadczące pomoc osobom i rodzinom na terenie gminy.

- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej
- Świetlica Integracyjna Ośrodka Pomocy Społecznej
- Wydział Spraw Społecznych przy Starostwie Powiatowym w Będzinie
- Wojewódzki Punkt Konsultacyjny ds. Narkomanii
- Komenda Powiatowa Policji w Będzinie przy ul. Bema 2
- Komisariat Policji w Wojkowicach przy ul. Sobieskiego 125
- Prokuratura Rejonowa w Będzinie przy ul. Modrzejowskiej 73
- Sąd Rejonowy w Będzinie przy ul. Sączewskiego 23
- Gimnazjum , Szkoły Podstawowe

Rozdział III

Zasady i zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii stanowi spis działań będących zadaniami własnymi gminy w obszarze tych działań, które będą realizowane w 2013 roku. Stanowią uzupełnienie do Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Psarach na 2013 rok.

3.1. Zasady polityki programu

Program koncentruje się przede wszystkim na zjawiskach, które są specyficzne dla działań samorządu lokalnego. Program proponuje konkretne zadania wskazując metody ich realizacji:

- rozwój profilaktycznych programów informacyjnych i psychoedukacyjnych wpływających na postawy i umiejętności ważne dla zdrowia w szczególności wobec młodzieży;
- szkolenie przedstawicieli wybranych zawodów w zakresie nowoczesnej strategii i metod zapobiegania narkomanii;

- wspieranie działalności środowisk wzajemnej pomocy osób z problemami narkomanii oraz stowarzyszeń prowadzących programy profilaktyczne i naprawcze;

9

- **edukacja publiczna poprzez :**
- informowanie o konsekwencjach używania narkotyków i metodach zapobiegania szkodom zdrowotnym;
- promocja zdrowego stylu życia;
- dbanie o lobbing wśród liderów opinii i wpływu społecznego i pozyskiwanie wsparcia osób znaczących na różnych szczeblach władzy;
- monitorowanie zjawisk i zasobów w sferze problemów narkomanii.

3.2. Cele i zadania, harmonogramy Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Zadaniem programu jest ograniczenie na terenie Gminy Psary używania narkotyków oraz związanych z tym problemów zdrowotnych i społecznych.

3.2.1. Cele programu i ich zakres oraz zadania zawierają tabele Nr 1, 2,3.

Główne cele programu:

- Ograniczenie popytu i podaży narkotyków
- Zwiększenie dostępności do alternatywnych form spędzania czasu wolnego młodzieży.
- Monitorowanie problemów narkotykowych na terenie Gminy Psary.

Tabela nr 1

Cel główny : Ograniczenie popytu i podaży narkotyków

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
Cel szczegółowy 1 Zwiększenie społecznej świadomości problemu narkomanii	Prowadzenie Społecznej Kampanii w Gminie Psary	Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach	2013
Cel szczegółowy 2 Promowanie pozytywnych, pożądanych społecznie postaw wzmacniających rolę rodziny.	1. Edukacja rodziców w zakresie umiejętności wychowawczych, w tym profilaktyki narkomanii 2. Współpraca z mediami lokalnymi w zakresie promowania pozytywnych postaw	Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach	2013
Cel szczegółowy 3 Rozszerzenie form, metod i miejsc edukacji antynarkotykowej ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży	Realizacja w szerszym zakresie programów profilaktycznych realizowanych placówkach oświatowych	Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach Szkoły Podstawowe i Gimnazjum	2013

Tabela nr 2 **Cel główny : Zwiększenie dostępności do alternatywnych form spędzania czasu wolnego młodzieży**

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
<p>Cel szczegółowy 1</p> <p>Poszerzenie atrakcyjnej dla uczniów oferty zajęć popołudniowych i weekendowych oraz w okresach wakacyjnych i w dniach wolnych od nauki</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja programu weekendowego, „zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży” 2. Realizacja programu „wypoczynek zimowy i wakacyjny dzieci i młodzieży” 	<p>Wioska Internetowa Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach</p>	2013
<p>Cel szczegółowy 2</p> <p>Stworzenie możliwości uczestnictwa młodzieży w imprezach kulturalnych i sportowych</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kampania profilaktyczna Dzieci Gminy Psary „Trzeźwość, Młodość to Twoja Przyszłość” 2. Krok po Kroku 	<p>Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach Gimnazjum w Psarach Szkoły Podstawowe</p>	2013
<p>Cel szczegółowy 3</p> <p>Rozwijanie różnorodnych form pomocy dzieciom i młodzieży zaniebanych wychowawczo i z rodzin dysfunkcyjnych w środowisku zamieszkania</p>	<p>Realizacja programu Świetlicy Integracyjnej, a w niej :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności interpersonalnych 2. Współpraca z rodzinami dzieci 3. Poprawa sprawności fizycznej 4. pomoc dzieciom w nauce i zagospodarowanie czasu wolnego 	<p>Świetlica Integracyjna Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach</p>	2013

Tabela nr 3

Cel główny : Monitorowanie problemów narkotykowych na terenie Gminy Psary

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA	REALIZATORZY	TERMINY REALIZACJI
Cel szczegółowy 1 Monitorowanie młodzieży szkolnej	1.Przeprowadzenie społecznych badań zjawiska narkomanii. 1. Analiza sprawozdań.	Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach Gimnazjum w Psarach	2013
Cel szczegółowy 2 Monitorowanie osób eksperymentujących z narkotykami	1.Przeprowadzenie społecznych badań zjawiska narkomanii. 2.Analiza sprawozdań. 3.Opracowanie rocznych raportów.	Punkt Konsultacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Psarach	2013

Przewidziane zadania będą realizowane w zależności od potrzeb i możliwości finansowych.

3.2.2. **Działania edukacyjne** – polegające na szkoleniach poszczególnych grup zawodowych, zwłaszcza nauczycieli, w zakresie zagadnień dotyczących klasyfikacji narkotyków, ich wyglądu, działania na ludzki organizm, symptomów pojawiających się po ich zażyciu oraz akcesoriów używanych przez narkomanów. Równolegle prowadzone prelekcje dla rodziców, podczas których omawia się powody, dla których dziecko sięga po narkotyki, fazy uzależnienia, a także przedstawiana jest oferta instytucji zajmujących się pomocą osobom uzależnionym. Pakiet zawiera 3 składniki:

- **Pierwszy** - o strukturze liniowej, wykorzystywany jako podkład obrazowy, ilustrujący zagadnienia wykładu w trakcie szkoleń,
- **Drugi** - testy „ mity i stereotypy” do sprawdzenia poziomu wiedzy z zakresu narkomanii.
- **Trzeci** – to gra decyzyjna przeznaczona dla gimnazjalistów. Grający kieruje poczynaniami bohatera, który zmuszony jest do podejmowania różnych decyzji. Każdy z nich rodzi określone konsekwencje, które są od razu omawiane i weryfikowane poprzez umieszczanie komunikatu o odpowiedniej treści.

3.2.3 **Działania promujące model zdrowego stylu życia** - polegają na wykorzystaniu podczas imprez kulturalnych i sportowo – rekreacyjnych wizerunków i wypowiedzi osób, cieszących się popularnością, celem zniechęcenia młodych ludzi do sięgania po substancje odurzające gdzie zaproszeni są znani ludzie świata muzyki, kultury i sportu, po to by wyrazili swoją dezaprobatę do wszelkiego rodzaju form odurzania się.

Opracowanie oraz upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych, w celu informowania społeczeństwa o środkach psychoaktywnych , związanych z nimi zagrożeniach i metodach zapobiegania im. Prezentacje powyższych materiałów na stronie internetowej Ośrodka Pomocy Społecznej i w lokalnej prasie.

3.2.4 **Działania stwarzające alternatywę spędzania czasu wolnego przez młodzież** – polegają na organizowaniu turniejów sportowych, aktywowaniu do twórczej działalności w dziedzinie profilaktyki. Corocznie organizuje się imprezę dla młodzieży gimnazjalnej pod hasłem Dzieci Gminy Psary „Trzeźwość, Młodość to Twoja Przyszłość” , „Dopóki masz wybór” „KROK PO KROKU” pod tytułem - Sport zawsze dobry wybór.

3.2.5 **Działania edukacyjne społeczeństwa ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży w zakresie HIV / AIDS** - prowadzenie działań promocyjno – edukacyjnych, mających na celu kształtowanie postaw odpowiedzialności za własne zdrowie i przekazywanie wiedzy o unikaniu sytuacji sprzyjających zakażeniu i zapobieganiu zakażeniu. Promowanie postaw akceptacji wobec żyjących z HIV i chorych na AIDS. Wdrażanie programów profilaktyki HIV/AIDS i STD (choroby przenoszone drogą płciową) na poziomie gimnazjum. Profilaktyka ryzykownych zachowań w miejscach spotkań młodzieży (dyskoteki, puby).

Rozdział IV Źródła finansowania, promocja i monitoring programu

4.1 Źródła finansowania

Całość programu finansowana jest ze środków przeznaczonych na corocznie uchwalany Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z art. 18² ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, dochody z opłat za wydane na podstawie art. 18 lub art. 18¹ z zezwolenia (na sprzedaż napojów alkoholowych) oraz dochody z opłat określonych w art. 11¹ (za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych) wykorzystywane będą na realizację Gminnego Programu, o którym mowa w art. 10 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w wysokości nie większej niż 10 % dochodu gminy z tytułu opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w każdym roku kalendarzowym na realizację zadań dotyczących przeciwdziałaniu narkomanii.

4.2 Zarządzanie finansami

W celu prawidłowej realizacji programu dysponentem środków jest Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej.

4.3 Promocja programu

Program promowany będzie kilkoma drogami, m.in. poprzez:

- a) w prasie lokalnej,
- b) na stronie internetowej Urzędu Gminy Psary i Ośrodka Pomocy Społecznej
- c) materiały informacyjne i promocyjne

4.4 Analiza ryzyka, monitoring

1. Analiza ryzyka, monitoring – system monitorowania pomyślany jest jako przedsięwzięcie ciągłe bez założonych ograniczeń czasowych. Stałe monitorowanie sytuacji w zakresie narkomanii dostarcza podstaw do planowania działań profilaktycznych oraz przesłanek do oceny ich skuteczności. Monitorowaniu podlegać będą takie obszary jak:
 - rozpowszechniania używania narkotyków populacji np. wśród młodzieży gimnazjalnej
 - wzory używania narkotyków,
 - dostępność narkotyków,
 - postawy społeczne wobec narkotyków i narkomanii
 - szeroko rozumiane działania z zakresu ograniczenia popytu na narkotyki,

4.5 Ewaluacja

Ewaluacja będzie oznaczać systematyczne zbieranie, analizę i interpretację danych w celu określenia efektywności poszczególnych programów, szczególnie po ich zakończeniu. Dane te będą przydatne przy podejmowaniu decyzji co do kontynuacji, rozszerzania bądź ograniczania podejmowanych działań programowych oraz przy planowaniu kolejnych.

Sporządził:
Aleksander Koćwin

